

Kuba

Umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Kuby o pomocy prawnej w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych, podpisana w Hawanie dnia 18 listopada 1982 r

z dnia 18 listopada 1982 r. ([Dz.U. 1984 Nr 47, poz. 247](#))

W imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

RADA PAŃSTWA POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 18 listopada 1982 r. została sporządzona w Hawanie Umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Kuby o pomocy prawnej w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych w następującym brzmieniu:

Umowa

między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Kuby o pomocy prawnej w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych.

Polska Rzeczpospolita Ludowa i Republika Kuby, kierując się pragnieniom dalszego rozwoju swych braterskich stosunków i udoskonalenia współpracy w dziedzinie pomocy prawnej w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych między obydwoma Państwami, postanowiły zawrzeć niniejszą umowę:

Część I. Postanowienia ogólne.

Artykuł 1. Przepisy ogólne.

1. Obywatele Umawiających się Stron korzystają na terytorium drugiej Umawiającej się Strony z takiej samej ochrony prawnej osoby i majątku, co obywatele tej Strony.
2. Obywatele Umawiających się Stron mogą swobodnie zwracać się do sądów i prokuratur oraz innych organów właściwych w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych drugiej Umawiającej się Strony, występować przed nimi, wytaczać powództwa oraz składać wnioski na tych samych warunkach, co obywatele tej Strony.
3. Postanowienia niniejszej umowy stosuje się również do osób prawnych, mających siedzibę na terytorium jednej z Umawiających się Stron.

Artykuł 2. Udzielanie pomocy prawnej.

1. Sądy i prokuratury Umawiających się Stron udzielają sobie wzajemnie pomocy prawnej w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych.
2. Sądy i prokuratury udzielają pomocy prawnej również innym organom, właściwym w sprawach wymienionych w ustępie poprzedzającym.

Artykuł 3. Właściwe organy.

1. W sprawach objętych niniejszą umową Ministerstwu Sprawiedliwości i Prokuratura Generalna Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz Ministerstwo Sprawiedliwości i Prokuratura Generalna Republiki Kuby porozumiewają się bezpośrednio, chyba że niniejsza umowa stanowi inaczej.

2. Sądy i inne organy Umawiających się Stron, działające w zakresie spraw cywilnych, rodzinnych i karnych, porozumiewają się między sobą za pośrednictwem Ministerstwa Sprawiedliwości lub Prokuratury Generalnej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Ministerstwa Sprawiedliwości lub Prokuratury Generalnej Republiki Kuby.

Artykuł 4. Zakres pomocy prawnej. Pomoc prawna obejmuje w szczególności wykonywanie takich czynności, jak wzywianie i przesłuchiwanie stron, świadków, biegłych i innych osób, opracowywanie opinii przez biegłych, dokonywanie oględzin, badanie dowodów rzeczowych i przekazywanie ich wraz z wynikami badań oraz przesyłanie i przekazywanie dokumentów.

Artykuł 5. Treść wniosku.

1. Wniosek o udzielenie pomocy prawnej powinien zawierać:

a)

nazwę organu wzywającego;

b)

nazwę organu wezwanego;

c)

oznaczenie sprawy, w której wnosi się o udzielenie pomocy prawnej, oraz przedmiot wniosku i okoliczności konieczne dla udzielenia pomocy prawnej;

d)

imiona i nazwiska, miejsce zamieszkania lub pobytu, stan cywilny, obywatelstwo i zawód lub zajęcie stron;

e)

imiona i nazwiska oraz miejsce zamieszkania pełnomocników stron, należycie umocowanych do działania;

f)

jeżeli chodzi o sprawy karne - ponadto szczegółowy opis czynów i ich kwalifikacje, jak również imiona i nazwiska rodziców oraz, w miarę możliwości, datę i miejsce urodzenia osób oskarżonych lub skazanych.

2. Wniosek o udzielenie pomocy prawnej oraz załączone do niego dokumenty powinny być opatrzone podpisem i pieczęcią.

Artykuł 6. Wykonanie wniosku.

1. Wykonując wniosek o udzielenie pomocy prawnej, organ wezwany stosuje przepisy prawne swego Państwa. Jednak organ ten na prośbę organu wzywającego może zastosować przepisy procesowe wzywającej Umawiającej się Strony, jeżeli nie są one sprzeczne z prawem Strony wezwanej.

2. Jeżeli wniosek nie należy do właściwości organu wezwanego, przekazuje się go w odpowiednim trybie organowi właściwemu i zawiadamia się o tym organ wzywający.

3. Jeżeli osoba wskazana we wniosku nie zamieszkuje pod wskazanym adresem, organ wezwany podejmie niezbędne czynności dla ustalenia miejsca jej pobytu.

4. Na prośbę organu wzywającego organ wezwany zawiadamia go we właściwym czasie o miejscu i terminie wykonania wniosku.

5. Po wykonaniu wniosku organ wezwany zwraca przesłane dokumenty. Jeżeli wniosek nie mógł być wykonany, organ wezwany zwracając dokumenty powiadomi organ wzywający o przyczynach, które uniemożliwiły wykonanie wniosku.

Artykuł 7. Postępowanie związane z doręczeniem dokumentów.

1. Organ wezwany dokonuje doręczenia dokumentów stosownie do przepisów prawnych określających tryb doręczania dokumentów w jego Państwie, jeżeli doręczane dokumenty są sporządzone w języku wezwanej Umawiającej się Strony albo jeżeli dołączono do niej

uwierzytelniony przekład na język tej Strony. W wypadku przeciwnym organ wezwany doręczy dokument adresatowi, jeżeli adresat dobrowolnie zgodzi się go przyjąć.

2. We wniosku o doręczenie dokumentu powinien być wskazany dokładny adres odbiorcy oraz określenie doręczanego dokumentu.

3. Jeżeli dokumenty nie mogą być doręczone pod wskazanym we wniosku adresem, organ wezwany z własnej inicjatywy podejmuje niezbędne środki w celu ustalenia adresu. Jeżeli ustalenie adresu przez organ wezwany okaże się niemożliwe, zawiadamia on o tym organ wzywający i zwraca mu dokumenty, które miały być doręczone.

Artykuł 8. Potwierdzenie odbioru. Organ wezwany stwierdza doręczenie dokumentów zgodnie z prawem swego Państwa. Potwierdzenie odbioru powinno zawierać oznaczenie miejsca i daty doręczenia oraz wskazanie osoby, której dokumenty doręczono.

Artykuł 9. Ważność dokumentów.

1. Dokumenty urzędowe sporządzone na terytorium jednej z Umawiających się Stron, które są wykorzystywane w sprawach będących przedmiotem niniejszej umowy, zachowują swą ważność na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

2. Dokumenty wystawione lub uwierzytelnione przez właściwe organy w wymaganej formie na terytorium jednej z Umawiających się Stron i opatrzone pieczęcią urzędową będą uznawane bez legalizacji na terytorium drugiej Umawiającej się Strony. To samo dotyczy dokumentów prywatnych, na których podpisy zostały uwierzytelnione zgodnie z przepisami obowiązującymi na terytorium Umawiającej się Strony.

Artykuł 10. Doręczanie dokumentów i przesłuchiwanie własnych obywateli.

1. Każda z Umawiających się Stron może na terytorium drugiej Umawiającej się Strony dokonywać doręczeń dokumentów własnym obywatelom oraz przesłuchiwać tych obywateli za ich zgodą w charakterze stron, świadków i biegłych przez swoje przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny.

2. Przy doręczaniu pism i przesłuchiwaniu, o którym mowa w ustępie 1 niniejszego artykułu, nie można stosować środków przymusu.

Artykuł 11. Koszty związane z udzielaniem pomocy prawnej.

1. Wezwana Umawiająca się Strona ponosi koszty wynikające z udzielenia pomocy prawnej, które powstały na jej terytorium.

2. Organ wezwany poinformuje organ wzywający o wysokości poniesionych kosztów. Jeżeli organ wzywający ściągnie te koszty od osoby zainteresowanej, pobrana kwota przypada tej Umawiającej się Stronie, która ją ściągnęła.

Artykuł 12. Przekazywanie dokumentów stanu cywilnego.

1. Umawiające się Strony przekazują sobie wzajemnie z urzędu lub na wniosek właściwego organu za pośrednictwem przedstawicielstw dyplomatycznych lub urzędów konsularnych wyciągi z akt stanu cywilnego i informacje o dokonanych sprostowaniach i uzupełnieniach, dotyczące obywateli drugiej Umawiającej się Strony, nie później niż w ciągu trzech miesięcy od dokonania wpisu, sprostowania lub uzupełnienia albo od nadesłania wniosku. Przekazanie takie wolne jest od opłat.

2. Na wniosek urzędu stanu cywilnego jednej Umawiającej się Strony, skierowany bezpośrednio do właściwego urzędu stanu cywilnego drugiej Umawiającej się Strony, urząd ten przekaze bezpłatnie wyciągi i odpisy aktów stanu cywilnego, niezbędne do użytku służbowego.

3. Obywatele jednej z Umawiających się Stron mogą zwracać się o wydanie wyciągów z akt stanu cywilnego bezpośrednio do organów drugiej Umawiającej się Strony. Strona ta

przekazuje wyciągi za pośrednictwem przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego.

Artykuł 13. Przekazywanie innych dokumentów.

1. Wnioski obywateli Umawiających się Stron w sprawie sporządzenia i przekazania dokumentów dotyczących wykształcenia, stażu pracy, jak również interesów oraz praw osobistych i majątkowych tych obywateli, przesyła się organom drugiej Umawiającej się Strony za pośrednictwem przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego.

2. Dokumenty przesyła się drugiej Umawiającej się Stronie za pośrednictwem przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego bezpłatnie i bez tłumaczenia.

3. Postanowienia zawarte w ustępach 1 i 2 niniejszego artykułu nie naruszają trybu sporządzania i przekazywania dokumentów, ustalonego w innych umowach zawartych między Umawiającymi się Stronami.

Artykuł 14. Wymiana informacji o prawie. Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Prokuratury Generalne Umawiających się Stron wymieniają informacje dotyczące własnego prawa.

Artykuł 15. Język używany we wzajemnych stosunkach. Jeżeli niniejsza umowa nie stanowi inaczej, organy Umawiających się Stron posługują się w swych stosunkach własnym językiem.

Artykuł 16. Odmowa wykonania pomocy prawnej. Każda z Umawiających się Stron może odmówić wykonania czynności pomocy prawnej, jeżeli wykonanie jej naruszyłoby suwerenność lub bezpieczeństwo Strony wezwanej albo byłoby sprzeczne z porządkiem publicznym.

Artykuł 17. Nietykalność świadków i biegłych.

1. Jeżeli w toku postępowania przed organem jednej z Umawiających się Stron zajdzie potrzeba osobistego stawienia świadka lub biegłego przebywającego na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, można zwrócić się do właściwego organu tej Strony o doręczenie wezwania.

2. W wypadku określonym w ustępie 1 wezwanie nie może zawierać zagrożenia grzywną lub innymi środkami przymusu na wypadek niestawiennictwa.

3. Koszty podróży, utrzymania, noclegu oraz zwrot utraconego zarobku świadków lub biegłych obciążają wzywającą Umawiającą się Stronę.

4. Świadek lub biegły, który na wezwanie doręczone mu przez organ wezwanej Umawiającej się Strony stawia się przed organem wzywającej Umawiającej się Strony, nie może być ścigany karnie ani aresztowany za przestępstwo będące przedmiotem danego postępowania lub za inne przestępstwo popełnione przed przekroczeniem granicy Państwa, od którego wniosek pochodzi, jak również nie może być ukarany za takie przestępstwa na terytorium wzywającej Umawiającej się Strony.

5. Świadek lub biegły traci przywilej, o którym mowa w ustępie 4, jeżeli nie opuści terytorium wzywającej Umawiającej się strony przed upływem jednego miesiąca od dnia zawiadomienia go przez organ przesłuchujący, że dalsza jego obecność nie jest potrzebna. Do tego okresu nie wlicza się czasu, w ciągu którego świadek lub biegły bez własnej winy nie mógł opuścić terytorium wzywającej Umawiającej się Strony.

Część II. Sprawy z zakresu prawa cywilnego i rodzinnego.

Rozdział I. Prawo osobowe i forma czynności prawnych.

Artykuł 18. Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych.

1. Zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych osoby fizycznej ocenia się według prawa Umawiającej się Strony, której osoba ta jest obywatelem.
2. Zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych osoby prawnej ocenia się według prawa Umawiającej się Strony, zgodnie z którym została ona utworzona.
3. Przy dokonywaniu czynności prawnych, zmierzających do zaspokojenia codziennych potrzeb, zdolność osób ocenia się według prawa tej Umawiającej się Strony, na której terytorium czynności są dokonywane.

Artykuł 19. Uznanie za nieobecnego, uznanie za zmarłego i stwierdzenie zgonu.

1. Uznanie za nieobecnego, uznanie za zmarłego i stwierdzenie zgonu należy do organów tej Umawiającej się Strony, której obywatelem była ta osoba w czasie, gdy według ostatnich wiadomości pozostawała ona przy życiu.
2. Organy wymiaru sprawiedliwości jednej z Umawiających się Stron mogą uznać za nieobecnego, uznać za zmarłego lub stwierdzić zgon obywatela drugiej Umawiającej się Strony na wniosek osoby zamieszkałej lub przebywającej na terytorium tej Strony, jeżeli prawa lub interesy tej osoby regulowane są przez prawo tej Strony. Orzeczenie takie jest prawnie skuteczne tylko na terytorium tej Umawiającej się Strony, której organ wydał orzeczenie.
3. W sprawach, o których mowa w ustępach poprzedzających, organy wymiaru sprawiedliwości stosują prawo obowiązujące na terytorium swego Państwa.

Ubezważnowolnienie

Artykuł 20 Do ubezważnowolnienia właściwe są organy wymiaru sprawiedliwości i prawo tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest osoba podlegająca ubezważnowolnieniu.

Artykuł 21

1. Jeżeli organ wymiaru sprawiedliwości jednej z Umawiających się Stron stwierdzi potrzebę ubezważnowolnienia osoby, która jest obywatelem drugiej Umawiającej się Strony, a zamieszkuje lub przebywa na jej terytorium, zawiadamia organ wymiaru sprawiedliwości tej Strony.
2. Jeżeli organ wymiaru sprawiedliwości Umawiającej się Strony, zawiadomiony zgodnie z ustępem poprzedzającym, oświadczy, że pozostawia dalsze czynności organowi wymiaru sprawiedliwości miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, której sprawa dotyczy, albo nie wypowie się w terminie 3 miesięcy, organ ten może przeprowadzać postępowanie o ubezważnowolnienie, jeżeli przyczynę ubezważnowolnienia przewiduje prawo tej Umawiającej się Strony, której osoba ta jest obywatelem. O ubezważnowolnieniu powiadamia się właściwy organ drugiej Umawiającej się Strony.
3. W wypadkach nie cierpiących zwłoki organ wymiaru sprawiedliwości miejsca zamieszkania lub pobytu obywatela drugiej Umawiającej się Strony, który ma być ubezważnowolniony, może podjąć stosowne środki dla ochrony jego osoby lub majątku. Odpis orzeczenia w tym przedmiocie przesyła się właściwemu organowi drugiej Umawiającej się Strony. Jeżeli organ ten orzeknie inaczej, orzeczenie to ulegnie uchyleniu.

Artykuł 22 Postanowienia artykułów 20 i 21 ustęp 1 i 2 niniejszej umowy stosuje się odpowiednio do uchylecia ubezważnowolnienia.

Artykuł 23. Forma czynności prawnych.

1. Forma czynności prawnych podlega prawu, które jest właściwe dla danej czynności. Wystarczy jednak zastosowanie prawa miejsca dokonania czynności.

2. Forma czynności prawnych dotyczących nieruchomości podlega prawu Umawiającej się Strony, na której terytorium nieruchomość jest położona.

Rozdział II. Prawo rodzinne.

Artykuł 24. Małżeństwo.

1. Zdolność do zawarcia małżeństwa ocenia się dla każdego z przyszłych małżonków według prawa tej Umawiającej się Strony, której osoba ta jest obywatelem.
2. Forma zawarcia małżeństwa podlega prawu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium małżeństwo zostaje zawarte.
3. Forma zawarcia małżeństwa przed należycie upoważnionym przedstawicielem dyplomatycznym lub urzędnikiem konsularnym podlega prawu państwa tego przedstawiciela lub urzędnika.

Artykuł 25. Stosunki osobiste i majątkowe małżonków.

1. Jeżeli małżonkowie są obywatelami jednej z Umawiających się Stron, a zamieszkują na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, ich stosunki osobiste i majątkowe podlegają prawu tej Strony, której małżonkowie są obywatelami.
2. Jeżeli jedno z małżonków przebywa na terytorium jednej z Umawiających się Stron, a drugie na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, a oboje są obywatelami tej samej Umawiającej się Strony, ich stosunki osobiste i majątkowe podlegają prawu tej Strony, której małżonkowie są obywatelami.
3. Jeżeli jedno z małżonków jest obywatelem jednej z Umawiających się Stron, a drugie obywatelem drugiej Umawiającej się Strony, ich stosunki osobiste i majątkowe podlegają prawu tej Umawiającej się Strony, na której terytorium małżonkowie mają lub mieli ostatnie wspólne miejsce zamieszkania.
4. Organami właściwymi do rozpoznawania spraw dotyczących stosunków osobistych i majątkowych małżonków są organy Umawiającej się Strony, której prawo należy zastosować zgodnie z postanowieniami ustępów poprzedzających, jeżeli jednak małżonkowie są obywatelami jednej z Umawiających się Stron, a zamieszkują na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, właściwy jest również sąd tej drugiej Strony.

Artykuł 26. Rozwód.

1. W sprawach o rozwód właściwe są organy Umawiającej się Strony, której obywatelami są małżonkowie w chwili wniesienia pozwu. Jeżeli małżonkowie ci zamieszkują na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, właściwe są również organy tej drugiej Strony. Jeżeli jedno z małżonków zamieszkuje na terytorium jednej z Umawiających się Stron, a drugie na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, właściwe są organy obu Umawiających się Stron. Do rozwodu stosuje się prawo Umawiającej się Strony, której obywatelami są małżonkowie.
2. Jeżeli w chwili wniesienia pozwu o rozwód jedno z małżonków jest obywatelem jednej z Umawiających się Stron, a drugie drugiej Umawiającej się Strony i obydwoje zamieszkują na terytorium jednej z Umawiających się Stron lub jeżeli jedno z nich zamieszkuje na terytorium jednej z Umawiających się Stron, a drugie na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, właściwe są organy obu Umawiających się Stron. Organ, który rozpoznaje sprawę o rozwód, stosuje prawo swego Państwa.

Artykuł 27. Unieważnienie małżeństwa.

1. Orzekanie unieważnienia małżeństwa z powodu niezachowania wymagań określonych przez prawo następuje zgodnie z prawem Umawiającej się Strony, które zgodnie z artykułem 24 niniejszej umowy podlegało zastosowaniu przy zawarciu małżeństwa.

2. Właściwość sądu do unieważnienia małżeństwa określa się stosownie do przepisów artykułu poprzedzającego.

Artykuł 28. Stosunki między rodzicami a dziećmi.

1. Ustalenie lub zaprzeczenie pochodzenia dziecka podlega prawu Umawiającej się Strony, której obywatelstwo nabyło dziecko przez urodzenie.

2. Inne stosunki między rodzicami a dziećmi podlegają prawu Umawiającej się Strony, której obywatelem jest dziecko.

3. Do spraw ze stosunków między rodzicami a dziećmi właściwe są sądy Umawiającej się Strony, na której terytorium dziecko zamieszkuje lub stale przebywa albo której jest obywatelem.

Artykuł 29. Przynależność.

1. Przynależność lub rozwiązanie przynależności reguluje prawo Umawiającej się Strony, której obywatelem jest przynależający w chwili dokonywania przynależności.

2. Jeżeli przynależany jest obywatelem drugiej Umawiającej się Strony, do jego przynależności wymagana jest, w razie gdy przewiduje to prawo Strony, której jest on obywatelem, zgoda jego, jego przedstawiciela ustawowego i właściwych organów państwowych.

3. Przynależność przez małżonków, z których jeden jest obywatelem jednej Umawiającej się Strony, a drugi drugiej Umawiającej się Strony, oraz rozwiązanie takiego przynależności powinno być zgodne z prawem obu Umawiających się Stron.

4. W sprawach o przynależność i o rozwiązanie przynależności właściwe są organy Umawiającej się Strony, której obywatelem jest przynależający w chwili dokonywania przynależności. W wypadku przewidzianym w ustępie 3 niniejszego artykułu właściwy jest organ Umawiającej się Strony, na której terytorium małżonkowie mają lub mieli ostatnie wspólne miejsce zamieszkania lub stałego pobytu.

Artykuł 30. Opieka i kuratela.

1. Jeżeli umowa niniejsza nie stanowi inaczej, opiekę nad obywatelami Umawiających się Stron ustanawiają organy Umawiającej się Strony, której obywatelem jest osoba podlegająca opiece.

2. Ustanowienie i ustanie opieki podlega prawu Umawiającej się Strony, której obywatelem jest osoba podlegająca opiece.

3. Stosunki prawne pomiędzy opiekunem a osobą podlegającą opiece określa prawo Umawiającej się Strony, na której terytorium znajduje się organ, który wyznaczył opiekuna.

4. Do obowiązku przyjęcia opieki stosuje się prawo Umawiającej się Strony, której obywatelem jest osoba mająca zostać opiekunem.

5. Opiekunem osoby przebywającej na terytorium jednej z Umawiających się Stron może być ustanowiona osoba będąca obywatelem drugiej Umawiającej się Strony, jeżeli przebywa ona na terytorium państwa, w którym mają być wykonywane prawa wynikające z przyjęcia opieki, a jej ustanowienie odpowiada interesom osoby podlegającej opiece.

6. Postanowienia niniejszej umowy dotyczące opieki stosuje się odpowiednio do kurateli.

Artykuł 31. Szczególne wypadki ustanowienia opieki.

1. Jeżeli zajdzie potrzeba ustanowienia opiekuna dla obywatela jednej z Umawiających się Stron, którego miejsce zamieszkania lub pobytu albo którego majątek znajduje się na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, organy tej Strony zawiadomią o tym niezwłocznie właściwy organ określony w artykule 30 ustęp 1 niniejszej umowy.

2. W wypadkach niecierpiących zwłoki właściwe organy drugiej Umawiającej się Strony mogą zastosować niezbędne środki przewidziane w ich prawie wewnętrznym, informując o

tym niezwłocznie organ określony w artykule 30 ustęp 1 niniejszej umowy. Środki te pozostaną w mocy do chwili podjęcia przez ten organ innej decyzji.

Artykuł 32. Przekazanie sprawowania opieki.

1. Organy Umawiającej się Strony, której obywatelem jest osoba mająca być poddana opiece, mogą zwrócić się do organów drugiej Umawiającej się Strony o ustanowienie opieki lub o zastosowanie środków tymczasowych, jeżeli osoba, dla której opieka powinna być ustanowiona, zamieszkuje lub przebywa na terytorium drugiej Strony. Organy, do których zwrócono się w tej sprawie, powiadomią organy, które zwróciły się o ustanowienie opieki lub o zastosowanie środków tymczasowych.

2. Jeżeli osoba podlegająca opiece, która jest obywatelem jednej z Umawiających się Stron, przeniosła się następnie na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, organ, który ustanowił opiekę, może zwrócić się do organu drugiej Umawiającej się Strony o przejęcie nadzoru nad sprawowaniem opieki. Opiekę należy uznać za przekazaną, gdy organ wezwany przejmie ją i powiadomi o tym organ wzywający.

3. Organ, który przejął opiekę, stosuje prawo swego Państwa jednakże do zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych stosuje się prawo tej Umawiającej się Strony, której obywatelem jest osoba podlegająca opiece. Organ, który przejął opiekę, nie jest upoważniony do orzekania w sprawach dotyczących stanu cywilnego osoby podlegającej opiece.

Rozdział III. Sprawy spadkowe.

Artykuł 33. Zasada równouprawnienia. Obywatele jednej z Umawiających się Stron mają te same prawa w zakresie dziedziczenia ustawowego i testamentowego rzeczy i praw na terytorium drugiej Umawiającej się Strony oraz sporządzenia testamentu dotyczącego mienia położonego na terytorium drugiej Strony, co obywatele tej Strony.

Artykuł 34. Dziedziczenie.

1. Dziedziczenie podlega prawu Umawiającej się Strony, której obywatelem był spadkodawca w chwili swej śmierci.

2. Jeżeli w zakresie dziedziczenia nieruchomości prawo Umawiającej się Strony, na której terytorium nieruchomość jest położona, przewiduje ograniczenie w ich dziedziczeniu przez obywateli tej Strony, to przepisy dotyczące ograniczeń stosuje się również do obywateli drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 35. Testament.

1. Zdolność do sporządzenia i odwołania testamentu, jak również zarzuty dotyczące wad oświadczenia woli spadkodawcy lub treści testamentu podlegają prawu Umawiającej się Strony, której obywatelem był spadkodawca w chwili sporządzenia lub odwołania testamentu.

2. Forma sporządzenia lub odwołania testamentu podlega prawu Umawiającej się Strony, której obywatelem był spadkodawca w chwili sporządzenia lub odwołania testamentu. Jednakże sporządzenie lub odwołanie testamentu będzie skuteczne pod względem formy, jeżeli zachowane zostało prawo Umawiającej się Strony, na której terytorium czynności te były dokonane.

Artykuł 36. Właściwość.

1. W sprawach spadkowych dotyczących mienia ruchomego właściwe są organy wymiaru sprawiedliwości Umawiającej się Strony, której obywatelem był spadkodawca w chwili śmierci, z wyjątkiem wypadków opisanych w ustępie 3 niniejszego artykułu.

2. W sprawach spadkowych dotyczących mienia nieruchomości właściwe są organy wymiaru sprawiedliwości Umawiającej się Strony, na której terytorium mienie to się znajduje.
3. Jeżeli całość mienia ruchomego wchodzącego w skład spadku znajduje się, po śmierci obywatela jednej z Umawiających się Stron, na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, postępowanie spadkowe przeprowadzają organy wymiaru sprawiedliwości tej Strony, gdy wyraża na to zgodę wszyscy spadkobiercy.
4. Postanowienia niniejszego artykułu stosuje się odpowiednio do sporów związanych ze spadkiem.

Artykuł 37. Śmierć spadkodawcy.

1. Jeżeli obywatel jednej z Umawiających się Stron umrze na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, właściwy organ zawiadomi niezwłocznie przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny drugiej Strony o wszystkim, co mu jest wiadome na temat mienia spadkowego, spadkobierców, zapisobierców i istnienia testamentu. Dotyczy to również wypadków, gdy zmarły pozostawił spadek na terytorium innego państwa.
2. Jeżeli przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny uzyska wcześniej informację o śmierci obywatela, o którym mowa w ustępie poprzedzającym zawiadomi o tym organ wymiaru sprawiedliwości właściwy dla zabezpieczenia spadku.
3. Jeżeli na terytorium jednej z Umawiających się Stron istnieje mienie spadkowe, a spadkobiercy lub zapisobiercy są obywatelami drugiej Umawiającej się Strony i przebywają na jej terytorium, organ Strony, na której terytorium znajduje się mienie, zawiadomi o tym niezwłocznie przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny tej Strony.

Artykuł 38. Uprawnienia przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego.

1. Przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny jednej z Umawiających się Stron może reprezentować swoich obywateli przed organami drugiej Umawiającej się Strony w postępowaniu sądowym w sprawach spadkowych bez pełnomocnictwa, jeżeli obywatele ci z powodu nieobecności lub z innego usprawiedliwionego powodu są pozbawieni możliwości ochrony swych praw i interesów.
2. Jeżeli obywatel jednej z Umawiających się Stron umrze w podróży lub w czasie krótkiego pobytu na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, przedmioty i pieniądze, które miał ze sobą, przekazuje się bez prowadzenia jakiegokolwiek postępowania przedstawicielstwu dyplomatycznemu lub urzędowi konsularnemu Umawiającej się Strony, której zmarły był obywatelem.

Artykuł 39. Ogłoszenie testamentu. Otwarcia i ogłoszenia testamentu dokonuje organ Umawiającej się Strony, na której terytorium testament się znajduje. Jeżeli spadkodawca jest obywatelem drugiej Umawiającej się Strony, odpis testamentu i dokumentów dotyczących otwarcia i ogłoszenia testamentu przesyła się właściwemu organowi tej Strony. Na wniosek można przesłać również oryginał testamentu, jeżeli jest to możliwe.

Artykuł 40. Środki zabezpieczenia spadku.

1. Organy Umawiającej się Strony, na której terytorium znajduje się mienie spadkowe pozostałe po zmarłym obywatelu drugiej Umawiającej się Strony, zastosują zgodnie ze swym prawem właściwe środki dla zabezpieczenia spadku i zarządu spadkiem.
2. O środkach podjętych zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu zawiadamia się niezwłocznie przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny drugiej Umawiającej się Strony, które mogą współdziałać w wykonywaniu tych środków
3. Na wniosek organu właściwego do przeprowadzenia postępowania spadkowego albo przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego środki, o których mowa w ustępie 1 niniejszego artykułu, mogą zostać uchylone.

4. Termin dla przyjęcia spadku, przewidziany przez prawo Umawiających się Stron, liczy się od dnia zawiadomienia przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego o śmierci spadkodawcy.

Artykuł 41. Wydanie spadku.

1. Jeżeli po zakończeniu postępowania spadkowego na terytorium jednej z Umawiających się Stron mienie ruchome wchodzące w skład spadku albo sumy pieniężne uzyskane ze sprzedaży mienia ruchomego lub nieruchomości mają być przekazane spadkobiercom lub zapisobiercom przebywającym na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, którzy nie mają możliwości ich przejęcia osobiście lub za pośrednictwem swych pełnomocników, mienie to i pieniądze wydaje się przedstawicielstwu dyplomatycznemu lub urzędowi konsularnemu tej Umawiającej się Strony.

2. Wydanie mienia spadkowego, zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu, nastąpi:

a)

pod warunkiem zabezpieczenia lub zaspokojenia wszystkich roszczeń wierzycieli, zgłoszonych w terminie ustanowionym przez prawo Umawiającej się Strony, na której terytorium znajduje się mienie spadkowe;

b)

po zabezpieczeniu lub zapłaceniu opłat i podatków;

c)

po wyrażeniu przez właściwe organy zgody na wywiezienie mienia ruchomego lub pieniędzy uzyskanych ze sprzedaży rzeczy, jeżeli taka zgoda jest konieczna.

Rozdział IV. Postępowanie cywilne.

Artykuł 42. Zwolnienie od zabezpieczenia kosztów procesu. Obywatel Umawiającej się Strony, który występuje przed sądem jednej z Umawiających się Stron, a zamieszkuje na terytorium drugiej Strony, nie jest zobowiązany do zabezpieczenia kosztów procesu z tego powodu, że jest cudzoziemcem lub że nie ma miejsca zamieszkania lub pobytu na terytorium Strony, przed której sądem występuje.

Ułatwienia procesowe

Artykuł 43 Obywatele jednej z Umawiających się Stron są zwolnieni od kosztów sądowych w postępowaniu przed sądem na terytorium drugiej Umawiającej się Strony i korzystają z bezpłatnego zastępstwa procesowego oraz innych ułatwień procesowych na tych samych warunkach i w takim samym zakresie, co obywatele tej Strony.

Artykuł 44

1. Obywatel jednej z Umawiających się Stron, który ubiega się o uzyskanie ułatwień przewidzianych w artykule 43 niniejszej umowy przed właściwymi organami drugiej Umawiającej się Strony, może zgłosić w tym przedmiocie wniosek do organów właściwych ze względu na jego miejsce zamieszkania lub pobytu, które przekazują wniosek lub protokół przyjęcia wniosku ustnego wraz z zaświadczeniami wystawionymi zgodnie z artykułem poprzedzającym właściwym organom drugiej Umawiającej się Strony.

2. Jednocześnie z wnioskiem dotyczącym uzyskania ułatwień przewidzianych w artykule 43 niniejszej umowy można żądać wszczęcia postępowania sądowego.

3. Wnioski wymienione w ustępach 1 i 2 niniejszego artykułu przedstawiane są w formie określonej przez prawo Umawiającej się Strony, na której terytorium wnioskodawca zamieszkuje lub przebywa.

Artykuł 45

1. Zaświadczenia o stosunkach osobistych i rodzinnych, zatrudnieniu oraz majątku wydają właściwe organy Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania lub pobytu osoba ubiegająca się o uzyskanie ułatwień przewidzianych w artykule poprzedzającym niniejszej umowy.

2. Jeżeli osoba ubiegająca się o uzyskanie ułatwień przewidzianych w artykule poprzedzającym niniejszej umowy nie zamieszkuje ani nie przebywa na terytorium Umawiających się Stron, zaświadczenie takie może być wydane przez przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny jej państwa.

3. Organ wymiaru sprawiedliwości, który rozstrzyga o przyznaniu ułatwień przewidzianych w artykule poprzedzającym niniejszej umowy, może żądać dodatkowych danych od organu, który wydał zaświadczenie

Artykuł 46 Jeżeli obywatel jednej z Umawiających się Stron jest zobowiązany do zapłacenia kosztów sądowych na rzecz organów drugiej Umawiającej się Strony, na której terytorium obywatel ten nie zamieszkuje ani nie przebywa, wyznacza się odpowiedni termin do zapłacenia tych kosztów.

Rozdział V. Uznanie i wykonanie orzeczeń.

Artykuł 47. Uznanie i wykonanie orzeczeń w sprawach niemajątkowych. Prawomocne orzeczenia w sprawach cywilnych i rodzinnych o charakterze niemajątkowym, wydane przez sądy jednej z Umawiających się Stron, podlegają uznaniu i wykonaniu na terytorium drugiej Strony zgodnie z postanowieniami niniejszej umowy.

Artykuł 48. Uznanie i wykonanie orzeczeń w sprawach majątkowych. Umawiające się Strony uznają i wykonają zgodnie z postanowieniem niniejszej umowy następujące orzeczenia wydane przez sądy drugiej Umawiającej się Strony:

a)

prawomocne orzeczenia w sprawach cywilnych i rodzinnych o charakterze majątkowym,

b)

prawomocne orzeczenia w sprawach karnych o roszczenia odszkodowawcze z tytułu szkód i strat.

Artykuł 49. Prawo właściwe. Do postępowania w sprawach o uznanie lub wykonanie orzeczenia stosuje się prawo tej Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane lub wykonane.

Artykuł 50. Wniosek o uznanie lub wykonanie orzeczenia. Wniosek o uznanie lub wykonanie orzeczenia zgłasza się w sądzie właściwym do uznania lub wykonania orzeczenia. Wniosek taki może być zgłoszony również w sądzie, który rozpoznawał sprawę w pierwszej instancji, jeżeli wnioskodawca przebywa na terytorium Umawiającej się Strony, na którym znajduje się siedziba tego sądu.

Artykuł 51. Dokumenty podlegające dołączeniu do wniosku.

1. Do wniosku o uznanie lub wykonanie orzeczenia dołącza się:

a)

pełny odpis orzeczenia wraz ze stwierdzeniem, że orzeczenie jest prawomocne i wykonalne;

b)

zaświadczenie stwierdzające, że pozwany lub jego przedstawiciel, którzy nie uczestniczyli w postępowaniu, zostali przynajmniej jeden raz wezwani na rozprawę we właściwym czasie i w należytej formie;

c)

uwierzytelnione tłumaczenie wniosku i dokumentów wymienionych pod lit. a) i b).

2. Jeżeli osoba składająca wniosek o uznanie lub wykonanie orzeczenia nie posiada dokumentów wymienionych pod lit. a) i b) ustępu poprzedzającego, sąd może z urzędu zażądać brakujących dokumentów od właściwego organu drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 52. Odmowa uznania lub wykonania orzeczenia. Uznania lub wykonania orzeczenia odmawia się, jeżeli:

a)

pozwany nie uczestniczył w postępowaniu z tego względu, że on lub jego przedstawiciel nie zostali wezwani na rozprawę we właściwym czasie i w należytej formie lub że wezwanie zostało dokonane tylko przez ogłoszenie;

b)

orzeczenie jest sprzeczne z innym, wcześniej wydanym orzeczeniem przez sąd Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane lub wykonane, mającym powagę rzeczy osądzonej między tymi samymi stronami co do tego samego przedmiotu i na tej samej podstawie;

c)

na podstawie niniejszej umowy wyłącznie właściwy do rozpoznania sprawy jest sąd Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane lub wykonane;

d)

orzeczenie jest sprzeczne z porządkiem publicznym Umawiającej się Strony, na której terytorium orzeczenie ma być uznane lub wykonane;

e)

orzeczenie w sprawie majątkowej zostało wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej umowy.

Artykuł 53. Ugody sądowe. Postanowienia artykułów 50 do 52 niniejszej umowy stosuje się odpowiednio również do ugód sądowych.

Artykuł 54. Zarzuty pozwanego. Pozwany może zgłosić zarzuty przeciwko dopuszczalności wykonania orzeczenia, jak również przeciwko podstawie, na której opiera się roszczenie, jeżeli jest to dopuszczalne według prawa Umawiającej się Strony, której sąd wydał orzeczenie.

Artykuł 55. Koszty egzekucji. Do ustalenia i ściągnięcia kosztów egzekucji stosuje się prawo Umawiającej się Strony, na której terytorium następuje wykonanie orzeczenia.

Szczególne wypadki wykonalności orzeczeń o kosztach

Artykuł 56

1. Jeżeli na obywateli, zwolnionych na podstawie artykułu 42 niniejszej umowy od zabezpieczenia kosztów procesu, nałożono w orzeczeniu kończącym postępowanie obowiązek zapłaty tych kosztów, to właściwy sąd Umawiającej się Strony, na której terytorium ma nastąpić ich ściągnięcie, orzeknie zgodnie ze swoim prawem bezpłatnie na wniosek o wykonalności orzeczenia.

2. Kosztami procesu są również koszty poświadczenia prawomocności i wykonalności orzeczenia oraz koszty tłumaczenia wymaganych dokumentów. Koszty te ustala na wniosek sąd, który rozstrzyga o stwierdzeniu wykonalności orzeczenia.

Artykuł 57

1. Wniosek o stwierdzenie wykonalności orzeczenia o kosztach procesu składa w sposób określony w artykule 50 niniejszej umowy osoba, na której rzecz zostały one zasądzone

2. Do wniosku należy dołączyć orzeczenie zasądające zapłatę kosztów wraz z poświadczeniem jego prawomocności i wykonalności oraz uwierzytelnionym tłumaczeniem na język wezwanej Umawiającej się Strony.

Artykuł 58

1. Sąd wezwanej Umawiającej się Strony rozpoznaje wniosek o stwierdzenie wykonalności orzeczenia o kosztach bez wysłuchania stron, ograniczając się jedynie do sprawdzenia, czy orzeczenie to jest prawomocne i wykonalne.

2. Nie można odmówić przyjęcia wniosku o egzekucję kosztów z tego powodu, że wnioskodawca nie uiścił zaliczki na poczet kosztów tej egzekucji.

Artykuł 59

1. W razie nałożenia na obywatela jednej Umawiającej się Strony obowiązku zapłaty kosztów należnych sądowi drugiej Umawiającej się Strony, sąd ten zwróci się do właściwego sądu Umawiającej się Strony, na której terytorium zamieszkuje dłużnik, z wnioskiem o ściągnięcie tych kosztów. Sąd wezwany przeprowadzi egzekucję zgodnie ze swoim prawem, bez pobierania opłat.

2. Do wniosku dołącza się dokumenty wymienione w artykule 57 ustęp 2 niniejszej umowy. Postanowienie artykułu 56 ustęp 2 niniejszej umowy stosuje się także w tym wypadku.

Artykuł 60 Wyegzekwowane koszty procesu przekazuje się wnioskodawcy, bezpośrednio na jego adres, natomiast koszty należne sądowi, po ich ściągnięciu od strony zasądzonej na ich zapłacenie, przekazuje się zgodnie z własnym prawem sądowi wzywającemu.

Artykuł 61. Przekazywanie przedmiotów i przesyłanie pieniędzy.. Postanowienia niniejszej umowy o uznaniu i wykonaniu orzeczeń nie naruszają ustaw i innych przepisów prawnych Umawiających się Stron, które zakazują, ograniczają lub regulują przekazywanie przedmiotów i przesyłanie pieniędzy.

Część III. Sprawy karne.

Rozdział I. Wydawanie i przewóz osób.

Artykuł 62. Obowiązek wydania.

1. Umawiające się Strony zobowiązują się wydawać sobie wzajemnie, na żądanie, przebywające na ich terytorium osoby w celu przeprowadzania przeciwko nim postępowania karnego lub w celu wykonania kary.

2. Wydanie w celu przeprowadzenia postępowania karnego następuje tylko z powodu takich przestępstw, które według prawa obu Umawiających się Stron są zagrożone karą pozbawienia wolności powyżej jednego roku lub karą surowszą.

3. Wydanie w celu wykonania kary następuje tylko z powodu takich przestępstw, które podlegają karze według prawa obu Umawiających się Stron, i jeżeli dana osoba została skazana na karę pozbawienia wolności powyżej jednego roku lub na karę surowszą.

Artykuł 63. Odmowa wydania.

1. Wniosku o wydanie nie uwzględnia się, jeżeli:

a)
osoba, której wydania zażądano, jest obywatelem tej Umawiającej się Strony, do której skierowano żądanie;

b)
według prawa tej Umawiającej się Strony, do której skierowano żądanie, ściganie jest niedopuszczalne lub wyrok nie może być wykonany z powodu przedawnienia albo z powodu innej okoliczności ustawowej;

c)
w stosunku do osoby, której wydania zażądano, wydany został na terytorium tej Umawiającej się Strony, do której skierowano żądanie, prawomocny wyrok w sprawie o to samo przestępstwo lub postanowienia umarzające postępowanie z przyczyn merytorycznych;

d)
ściganie uzależnione jest, według prawa chociażby jednej Umawiającej się Strony, od złożenia wniosku lub skargi, a pokrzywdzony nie wniósł ich w przepisany termin.

2. Wezwana Umawiająca się Strona może nie uwzględnić wniosku o wydanie, jeżeli:

a)
osoba, której wydania zażądano, popełniła przestępstwo na terytorium wezwanej Umawiającej się Strony;

b)
żąda się wydania z powodu przestępstwa dokonanego na terytorium państwa trzeciego, a postępowanie zostało już tam prawomocnie zakończone;

c)
przestępstwo, z powodu którego żąda się wydania, jest według prawa którejkolwiek z Umawiających się Stron ścigane z oskarżenia prywatnego.

Artykuł 64. Wniosek o wydanie.

1. Do wniosku o wydanie w celu wykonania wyroku dołącza się uwierzytelniony odpis prawomocnego wyroku, jak również pełny tekst przepisu ustawy, według którego zakwalifikowano przestępstwo. Jeżeli skazany odbył już część kary, należy również o tym zawiadomić.

2. Do wniosku o wydanie w celu przeprowadzenia postępowania karnego dołącza się uwierzytelniony odpis postanowienia o tymczasowym aresztowaniu, opis okoliczności popełnienia przestępstwa, jak również tekst przepisu ustawy, według którego przestępstwo zostało zakwalifikowane. Jeżeli przestępstwem została wyrządzona szkoda majątkowa, należy wskazać jej wysokość.

3. W razie popełnienia przestępstwa ściganego na wniosek lub z oskarżenia prywatnego, wniosek o wydanie powinien zawierać datę zgłoszenia wniosku o ściganie lub oskarżenia prywatnego. Ponadto należy podać, czy istnieje termin ograniczający dopuszczalność wniesienia wniosku o wszczęcie postępowania karnego.

4. Do wniosku o wydanie dołącza się w miarę możliwości rysopis osoby, której wydania zażądano, dane o tej osobie, stosunkach osobistych, obywatelstwie i miejscu zamieszkania, jak również dołącza się zdjęcia fotograficzne i odciski palców.

5. Umawiająca się Strona, która żąda wydania, nie ma obowiązku dołączania do wniosku dowodów winy osoby, której wydania zażądano.

Artykuł 65. Uzupelniające dane do wniosku o wydanie. Jeżeli wniosek o wydanie nie zawiera niezbędnych danych, wezwana Umawiająca się Strona może zażądać jego uzupełnienia. Może ona w tym celu wyznaczyć wzywającej Umawiającej się Stronie określony termin, który

nie powinien przekraczać dwóch miesięcy. Termin ten może być przedłużony z usprawiedliwionych przyczyn.

Artykuł 66. Aresztowanie osoby podlegającej wydaniu. Po otrzymaniu wniosku o wydanie wezwana Umawiająca się Strona poczyni niezwłocznie, co należy, aby aresztować osobę, której wydania zażądano. Nie dotyczy to wypadków, gdy wydanie, stosownie do niniejszej umowy, nie następuje.

Artykuł 67. Tymczasowe aresztowanie przed otrzymaniem wniosku o wydanie.

1. Osoba, której wydania zażądano, może być tymczasowo aresztowana przed otrzymaniem wniosku o wydanie, jeśli jej aresztowania żąda jedna z Umawiających się Stron zapewniając, że wydano nakaz aresztowania danej osoby lub że zapadł prawomocny wyrok skazujący albo inne orzeczenie sądu. Żądanie takie może być zgłoszone za pośrednictwem poczty, telegraficznie, teleksem, telefonicznie lub drogą radiową.

2. Właściwe organy Umawiających się Stron mogą tymczasowo aresztować znajdującą się na ich terytorium osobę nawet bez zgłoszenia takiego żądania, jeżeli posiadają wiadomość, że dana osoba na terytorium drugiej Umawiającej się Strony popełniła przestępstwo uzasadniające wydanie.

3. O dniu tymczasowego aresztowania, przewidzianego w ustępie 1 i 2 niniejszego artykułu, należy niezwłocznie zawiadomić drugą Umawiającą się Stronę.

Artykuł 68. Zwolnienie z aresztu. Osoba tymczasowo aresztowana stosownie do artykułu 66 lub 67 niniejszej umowy może być zwolniona, jeśli w ciągu dwóch miesięcy od dnia wysłania zawiadomienia o aresztowaniu nie wpłynęło od drugiej Umawiającej się Strony wniosek o wydanie lub uzupełnienie wniosku, jeżeli było ono żądane.

Artykuł 69. Odroczenie wydania. Jeżeli przeciwko osobie, której wydania zażądano, na terytorium wezwanej Umawiającej się Strony jest prowadzone postępowanie karne lub jeżeli odbywa ona karę za inne przestępstwo, wydanie może być odroczone do chwili ukończenia postępowania karnego lub odbycia albo darowania kary.

Artykuł 70. Wydanie czasowe.

1. Jeżeli przewidziane w artykule 69 niniejszej umowy odroczenie wydania mogłoby spowodować przedawnienie ścigania karnego lub przyczynić się do poważnego utrudnienia postępowania, to na uzasadniony wniosek można wydać czasowo osobę, której wydania zażądano.

2. Osoba wydana czasowo powinna być odesłana z powrotem niezwłocznie po dokonaniu czynności w sprawie karnej, dla których została ona wydana.

Artykuł 71. Zbieg wniosków o wydanie. Jeżeli wnioski o wydanie zgłosiło kilka państw, to wezwana Umawiająca się Strona decyduje, który ze zgłoszonych wniosków należy uwzględnić.

Artykuł 72. Zakres ścigania wydanej osoby.

1. Osoba wydana nie może być bez zgody wezwanej Umawiającej się Strony wydana innemu państwu ani ścigana lub skazana za popełnione przed wydaniem przestępstwa, za które nie została wydana.

Zgoda nie jest wymagana, jeżeli:

a)

osoba wydana nie opuści terytorium tej Umawiającej się Strony, której została wydana, w ciągu miesiąca od dnia zakończenia postępowania w sprawie; a w razie jej skazania - od dnia odbycia kary lub uwolnienia od kary, do tego terminu nie wlicza się czasu, w ciągu którego

osoba wydana bez własnej winy nie mogła opuścić terytorium wzywającej Umawiającej się Strony;

b)

osoba wydana opuściła terytorium wzywającej Umawiającej się Strony, lecz następnie dobrowolnie powróciła.

Artykuł 73. Przekazanie. Wezwana Umawiająca się Strona zawiadamia wzywającą Umawiającą się Stronę o miejscu i czasie wydania. Jeżeli wzywająca Umawiająca się Strona nie przejmie osoby, podlegającej wydaniu, w ciągu miesiąca od wyznaczonego dnia wydania, osoba ta może zostać zwolniona.

Artykuł 74. Wydanie ponowne. Jeżeli wydana osoba w jakikolwiek sposób uchyli się od wymiaru sprawiedliwości i ponownie znajdzie się na terytorium wezwanej Umawiającej się Strony, podlega ona wydaniu na ponowny wniosek bez potrzeby przedłożenia materiałów wymienionych w artykule 64 niniejszej umowy.

Artykuł 75. Przewóz.

1. Każda z Umawiających się Stron jest obowiązana na wniosek drugiej Umawiającej się Strony zezwolić na przewóz przez swoje terytorium osób wydanych drugiej Umawiającej się Stronie przez inne państwo. Umawiające się Strony nie mają tego obowiązku, jeśli stosownie do przepisów niniejszej umowy wydanie nie jest przewidziane.

2. Wniosek o przewóz powinien być zgłoszony w takim samym trybie jak wniosek o wydanie

3. Sposób przewozu, jego trasę i inne warunki ustala się każdorazowo w drodze porozumienia się właściwych organów Umawiających się Stron.

Artykuł 76. Zawiadomienie o wynikach postępowania karnego. Umawiające się Strony komunikują sobie wzajemnie wyniki postępowania karnego wobec wydanych osób. Na żądanie należy również przestać odpis prawomocnego orzeczenia.

Rozdział II. Przejęcie ścigania karnego.

Artykuł 77 Każda Umawiająca się Strona jest obowiązana na żądanie drugiej Umawiającej się Strony ścigać zgodnie ze swoim prawem własnych obywateli, którzy na terytorium drugiej Umawiającej się Strony popełnili przestępstwo.

Artykuł 78

1. W celu przejęcia ścigania karnego Umawiające się Strony będą sobie przekazywać odpowiednie wnioski, do których dołącza się dokumenty dotyczące popełnionego przestępstwa, dane o osobie sprawcy, jak również inne posiadane dowody oraz teksty przepisów karnych mających zastosowanie do czynu według prawa obowiązującego w miejscu jego popełnienia.

2. Umawiająca się Strona, do której skierowano wniosek o przejęcie ścigania, zawiadamia drugą Umawiającą się Stronę o wyniku postępowania karnego; na żądanie przesyła również odpis prawomocnego orzeczenia.

Rozdział III. Postanowienia różne.

Artykuł 79. Doprowadzenie aresztowanych świadków.

1. Jeżeli wyniknie potrzeba przesłuchania w charakterze świadków osób znajdujących się w areszcie na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, to wymienione w artykule 3 niniejszej umowy organy mogą zarządzić doprowadzenie ich na terytorium wzywającej Umawiającej

się Strony pod warunkiem, że osoby te będą nadal znajdować się w areszcie i zostaną odesłane z powrotem w najkrótszym czasie po przesłuchaniu.

2. Jeżeli wyniknie potrzeba przesłuchania w charakterze świadków osób znajdujących się w areszcie na terytorium innego państwa, to wymienione w artykule 3 niniejszej umowy organy wezwanej Umawiającej się Strony udzielą zezwolenia na przewóz tych osób przez terytorium swego państwa. Postanowienia artykułu 17 niniejszej umowy stosuje się w tym wypadku odpowiednio.

Artykuł 80. Wydawanie przedmiotów.

1. Przedmioty uzyskane przez sprawcę w wyniku przestępstwa, jak również wszelkie inne rzeczy, które mogą być uznane w postępowaniu karnym jako dowody rzeczowe, podlegają wydaniu wzywającej Umawiającej się Stronie nawet w takim wypadku, gdy wydanie sprawy przestępstwa ze względu na jego śmierć lub z innych powodów jest niemożliwe.

2. Wezwana Umawiająca się Strona może czasowo odroczyć wydanie rzeczy, jeśli są one niezbędne w innym postępowaniu karnym.

3. Prawa osób trzecich do podlegających wydaniu rzeczy pozostają nie naruszone. Rzeczy te po zakończeniu postępowania karnego podlegają zwróceniu tej Umawiającej się Stronie, która je wydała, w celu ich przekazania uprawnionym osobom.

Artykuł 81. Koszty wydania i przewozu. Koszty związane z przygotowaniem wydania przestępców oraz przedmiotów uzyskanych w wyniku przestępstwa ponosi ta Umawiająca się Strona, na której terytorium koszty te powstały, koszty zaś przewozu przestępców i aresztowanych świadków obciążają wzywającą Umawiającą się Stronę.

Artykuł 82. Przesyłanie zawiadomień o wyrokach.

1. Umawiające się Strony będą sobie wzajemnie co roku przysyłać zawiadomienia o prawomocnych wyrokach skazujących obywateli drugiej Umawiającej się Strony.

2. Umawiające się Strony będą dostarczały sobie wzajemnie na żądanie dane o karalności osób zamieszkałych dawniej na terytorium tej Umawiającej się Strony, do której żądanie skierowano, jeśli osoby te są ścigane karnie na terytorium tej Umawiającej się Strony, która zgłasza żądanie.

3. W wypadkach przewidzianych w ustępie 1 i 2 niniejszego artykułu Umawiające się Strony będą w miarę możliwości przysyłać również odciski palców osób skazanych.

4. Informacje, o których mowa w ustępie 1 i 2 niniejszego artykułu, przesyła się Stronom w trybie określonym w artykule 3 niniejszej umowy.

Część IV. Postanowienia końcowe.

Artykuł 83

1. Umowa niniejsza podlega ratyfikacji i wejdzie w życie po upływie trzydziestu dni od dnia wymiany dokumentów ratyfikacyjnych, która nastąpi w Warszawie.

2. Umowa niniejsza będzie obowiązywała przez czas nieokreślony. Może być ona wypowiedziana przez każdą z Umawiających się Stron. W takim wypadku Umowa utraci moc po upływie sześciu miesięcy od daty notyfikacji drugiej Umawiającej się Stronie o wypowiedzeniu.